

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MUĞLA BODRUM BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	53

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Varlık Değerleri ile Amortisman Değerlerinin Karşılaştırılması.....	17
Tablo 9: Kurum Dışında Görevlendirilen Personel Tablosu.....	28
Tablo 10: Tablo: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları	38

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Belediyenin Banka Hesaplarına Aktarılmak Üzere Bekleyen Blokeli Kredi Kartı Tahsilat Tutarı ile Belediye Kayıtları Arasında Uyumsuzluk Olması ve Bu Tutarların Mevzuatta Öngörülen Süreden Daha Uzun Sürelerde Belediyenin Banka Hesaplarına Aktarılması
2. Stok Noksanlıklarının Sermaye Hesabını Azaltmak Suretiyle Taşınır Kayıtlarından Düşülmesi
3. Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
4. Birikmiş Amortismanlar Hesabının Gerçeği Yansıtması
5. Taşınmaz Kayıtlarının Mevcut Durumu Yansıtması

B. Diğer Bulgular

1. Belediyenin Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı İş Yerlerinden Çevre Temizlik Vergisi Alınmaması
2. Otopark Hesabındaki Bedellerin Amacı Dışında Kullanılması
3. Meclis Kararı Olmadan Şirket Sermayesinin Artırılması
4. Belediye ve Belediye Şirket Personelinin Çeşitli Kurum ve Kuruluşlarda Mevzuata Aykırı Olarak Görevlendirilmesi
5. Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması
6. Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Tahsis İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olmaması
7. Bazı Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullanılması
8. Avukatlık Vekalet Ücretlerinin Dağıtımına Tabi Olmayan Tutarının Gelir Kaydının Yapılmaması
9. Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunması

10. Belediye Tarafından Oluşturulan Takdir Komisyonunun Yetkisi Olmamasına Rağmen Arazilere Ait Asgari Olçüde Birim Değer Tespit Etmesi
11. Telekomünikasyon Altyapı ve şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması
12. Bazı Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Olmadan İhaleye Çıkılması
13. Doğrudan Temin Alımlarının EKAP Üzerinden Kayıt Altına Alınmaması
14. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaması
15. Belediye Tarafından Karşılanan Trafo Kurulumu Giderlerinin Elektrik Dağıtım şirketlerinden Tahsil Edilmemesi
16. Vadesi Geçmiş Vergi Borcu Bulunan Belediye şirketlerine Yapılan Ödemelerden Kesinti Yapılmaması
17. Gecekondu Fonundaki Paraların Amacına Uygun Kullanılmaması
18. Yevmiye Kayıtlarının Düzensiz şekilde Tutulması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bodrum Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Bodrum Belediyesinin karar organı olan Bodrum Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Bodrum Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 12 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Yapı Kontrol Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü, Bilgi İşlem Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü ile Emlak ve İstimlak Müdürlüğü'dür. Memurlar arasından atanan iki başkan yardımcısı, meclis üyelerinden görevlendirilen iki başkan yardımcısı olmak üzere Başkana bağlı olarak görev yapan dört başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 13 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	349	201
Sözleşmeli Personel	-	36
Kadrolu İşçi	173	173
Toplam	522	410
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1187

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 4 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Bodrum Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Bodrum Belediyesinin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devr. Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devr. Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	128.077.000,00	28.478.250,00	1.112.000,00 -151.500,00	157.515.750,00	144.757.728,63	12.758.021,37	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurum. Devlet Primi G.	0,00	21.685.000,00	8.506.750,00	2.050,00 -0,00	30.193.800,00	26.039.658,31	4.154.141,69	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	279.935.750,00	189.545.000,00	80.152.262,42 -30.145.490,91	519.487.521,51	496.791.429,11	22.696.092,40	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	11.350.000,00	0,00	4.083.000,00 -0,00	15.433.000,00	14.662.028,26	770.971,74	0,00
05	Cari Transfer.	0,00	10.500.000,00	6.200.000,00	1.716.000,00 -1.016.721,51	17.399.278,49	15.505.714,47	1.893.564,02	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	227.402.250,00	124.850.000,00	55.315.000,00 -83.055.600,00	324.511.650,00	292.895.460,13	31.616.189,87	0,00
08	Borç Verme	0,00	2.000.000,00	6.000.000,00	4.500.000,00 -0,00	12.500.000,00	12.371.750,00	128.250,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	37.050.000,00	0,00	0,00 -32.511.000,00	4.539.000,00	0,00	4.539.000,00	0,00
Toplam		0,00	718.000.000,00	363.580.000,00	0,00	1.081.580.000,00	1.003.023.768,91	78.556.231,09	0,00

Belediyenin 2022 mali yılı bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 718.000.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 668.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki iç borçlanmadan sağlanan 50.000.000,00 TL ile giderilmiş, bu suretle bütçe denkliliği sağlanmıştır. Yıl içinde ek bütçe ile eklene 363.580,00 TL ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 1.081.580.000,00 TL olmuş, 1.003.023.768,91 TL bütçe gideri yapılmış, kullanılmayan 78.556.231,09 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL) (A)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL) (B)	Gerçekleşme Yüzdesi (%) (B/A)
01- Vergi Gelirleri	372.850.000,00	375.978.601,62	5.264.660,81	370.713.940,81	99,43
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	218.900.000,00	260.351.199,80	1.184.979,19	259.166.220,61	118,39
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	49.330.000,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,01
05- Diğer Gelirler	325.440.000,00	258.440.787,44	1.307.359,89	257.133.427,55	79,01
06- Sermaye Gelirleri	65.060.000,00	20.223.738,00	10.421,00	20.213.317,00	31,07
08- Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Borçlanma	50.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	1.081.580.000,00	914.999.326,86	7.767.420,89	907.231.905,97	83,88

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri %83,88 seviyesinde beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	157.515.750,00	144.757.728,63	91,90
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	30.193.800,00	26.039.658,31	86,24
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	519.487.521,51	496.791.429,11	95,63
04- Faiz Gideri	15.433.000,00	14.662.028,26	95,00
05- Cari Transferler	17.399.278,49	15.505.714,47	89,12
06- Sermaye Giderleri	324.511.650,00	292.895.460,13	90,26
08- Borç Verme	12.500.000,00	12.371.750,00	98,97
09- Yedek Ödenekler	4.539.000,00	0,00	0,00
Toplam	1.081.580.000,00	1.003.023.768,91	92,74

2022 yılı bütçesi başlangıç ödeneği 718.000.000,00 TL olup 363.580.000,00 TL ek ödenekle birlikte toplam bütçe ödeneği 1.081.580.000,00 TL'dir. 2022 yılı bütçe giderleri % 92,74 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe giderlerinin en yüksek kalemi beklentilere paralel gerçekleşen 496.791.429,11 TL tutarındaki mal ve hizmet alım giderleri olmuştur.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	136.031.753,70	167.543.782,74	370.713.940,81	23,17	121,26
Teşebbüs ve Mülkiyet Gel.	65.359.259,70	121.449.994,34	259.166.220,61	85,82	113,39
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	560.017,80	2.953.057,80	5.000,00	427,31	-99,83
Diğer Gelirler	89.914.540,70	150.111.257,76	257.133.427,55	66,95	71,30
Sermaye Gelirleri	4.783.577,94	6.481.493,20	20.213.317,00	35,49	211,86
Net Toplam	296.649.149,84	448.539.585,84	907.231.905,97	51,20	102,26

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 458.692.320,13 TL'lik (%102,26) artış göstermiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki

137.716.226,27 TL (%113,39) ve vergi gelirlerindeki 203.170.158,07 TL'lik (%121,26) artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	82.081.672,30	102.985.365,35	144.757.728,63	25,47	40,56
SGK Devlet Prim Giderleri	15.709.140,47	18.710.840,25	26.039.658,31	19,11	39,17
Mal ve Hizmet Alım Gider.	147.837.906,58	212.858.821,52	496.791.429,11	43,98	133,39
Faiz Giderleri	6.752.659,69	9.097.945,12	14.662.028,26	34,73	61,16
Cari Transferler	4.626.805,33	6.721.802,41	15.505.714,47	45,28	130,68
Sermaye Giderleri	58.047.586,52	97.576.535,87	292.895.460,13	68,10	200,17
Borç Verme	9.380.000,00	11.254.000,00	12.371.750,00	19,98	9,93
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	324.435.770,89	459.205.310,52	1.003.023.768,91	41,54	118,43

Belediyenin bütçe giderleri 2021 yılında 2020 yılına göre 134.769.539,63 TL tutarında ve %41,54 oranında artış, 2022 yılında ise 2021 yılına göre 543.818.458,39 TL tutarında ve %118,43 oranında artış göstermiştir. 2022 yılında bir önceki yıla göre en dikkat çekici artış 283.932.607,59 TL (%133,39) ile mal ve hizmet alım giderlerinde ve 195.318.924,26 TL (%200,17) ile sermaye giderlerinde olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 715.097.109,69 TL, Faaliyet Geliri 1.161.007.727,25 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 445.910.617,56 TL olarak gerçekleşmiştir.

Bodrum Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Şirketin Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Bodrum Belediyesi Tur. İnş. Gıda Ener. San. Tic. A.Ş.	61.784.000,00	61.784.000,00	% 100
2	Bodrum Belediyesi Personel A.Ş.	100.000,00	100.000,00	% 100
3	Bodrum Belediyesi Gıda Enerji Eğitim. Tur. İnş. San. Tic. A.Ş.	10.000.000,00	10.000.000,00	% 100
4	Bodrum Belediyesi Kültür A.Ş.	1.000.000,00	1.000.000,00	% 100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Bodrum Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim

hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak

yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikle işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Bodrum Belediyesinde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmemiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans

değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmesine rağmen hassas görevlerin tespitinin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

İdare tarafından iç kontrol riski belirlenmemiştir. Stratejik planın zamanında yayımlandığı ve içerik açısından mevzuata uygun olduğu anlaşılmıştır. İdare performans programı, içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Kurumun iş tanımları ve süreçleri 2022 yılında tüm müdürlükler için hazırlanmış ve mevcuttur. Ancak yeniden belirlenen çalışma yönetmelikleri ve yeni kurulan müdürlüklerle ilgili olarak iş akış şemaları güncellenmemiştir. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş, ancak uygulamada eksiklikler vardır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. Faaliyet raporunda, stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu açıklanmış ancak meydana gelen saptamaların nedenlerine yer verilmemiştir. 2022 yılını kapsayan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı bulunmamaktadır.

İzleme Standartları

Kurumda üst yönetici tarafından onaylanan bir iç kontrol değerlendirme raporunun olmadığı, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmasına rağmen henüz etkin bir şekilde faaliyet göstermediği anlaşılmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Muğla Bodrum Belediyesi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyenin Banka Hesaplarına Aktarılmak Üzere Bekleyen Blokeli Kredi Kartı Tahsilat Tutarı ile Belediye Kayıtları Arasında Uyumsuzluk Olması ve Bu Tutarların Mevzuatta Öngörülen Süreden Daha Uzun Sürelerde Belediyenin Banka Hesaplarına Aktarılması

A) Kredi kartı ile tahsil edilip Belediyenin banka hesaplarına aktarılmak üzere bekleyen blokeli kredi kartı tahsilat tutarının Belediyenin yılsonu 109 Kredi Kartları Hesabı bakiye tutarından fazla olduğu ve aradaki farkın nedeni belirlenmeden Belediyenin sermaye hesabını artırmak suretiyle kayıt altına alındığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 295'inci maddesinde yapılan sayımlar sonucunda tespit edilen kasa, banka, döviz, alınan çek ve menkul kıymetlere ilişkin sayım fazlalarının nedenleri belirleninceye kadar geçici olarak kaydedilip izlenmesi için 397 Sayım Fazlaları hesabının kullanılacağı belirtilmektedir. Aynı Yönetmelik'in 296'ncı maddesinde de hesabın işleyişi anlatılmıştır.

İdare tarafından yılsonunda 109 Kredi Kartları Hesabının bakiyesi ile kredi kartı ile tahsil edilip Belediyenin hesaplarına aktarılmak üzere bankalarda blokede bekleyen tutar karşılaştırılmış ve blokede bekleyen tutarın 492.439,50 TL daha fazla olduğu anlaşıldığından 109 Kredi Kartları Hesabına borç 500 Net Değer Hesabına alacak şeklinde kayıt yapmak suretiyle bu fazla tutarın kayıt altına alındığı görülmüştür. Ancak, fazlalığın sebebi bulunmadan doğrudan 500 Net Değer Hesabına kayıt yapılması anılan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Kamu İdaresi cevabında, Kredi Kartları Alacaklar Hesabında geçmiş dönemlerden süregelen bakiyelerin doğruyu göstermesine yönelik olarak bankalardan gelen bakiye bildirimlerine istinaden bahsi geçen kaydın yapıldığını, yasal mevzuat çerçevesinde işlemlerin yapılmasının sağlanacağı belirtilmektedir.

Bu itibarla, yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, Belediyenin banka hesaplarına aktarılmak üzere bekleyen blokeli kredi kartı tahsilat tutarının 109 Kredi Kartları hesabının bakiyesinden fazla olan kısmının nedeni belirleninceye kadar geçici olarak 397 Sayım Fazlaları hesabına kaydedilmesi ve yapılacak araştırma sonucuna göre ilgili hesaplara aktarılması ya da gelir kaydedilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, 397 Sayım Fazlaları hesabında ve 500 Net Değer hesabında 492.439,50 TL hataya neden olunması sonucu, 2022 yılı bilançosunda belirtilen hesapların gerçek duruma uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

B) Kredi kartı ile yapılan tahsilat tutarlarının 20 günden daha uzun sürelerde Belediyenin banka hesaplarına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında:

"...Gerçekleştirilen tahsilat tutarlarının, özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla takip eden iş günü içinde, yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması zorunludur."

Hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre kredi kartları ile yapılan tahsilatın azami 20 gün içerisinde Belediyenin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekirken, yapılan incelemede kredi kartları ile yapılan tahsilat tutarlarının 20 günden daha uzun sürelerde aktarıldığı görülmüştür. 2022 yılı Aralık ayının son yirmi günü itibariyle kredi kartları ile tahsil edilip 109 Kredi Kartları hesabına kaydedilen ve Belediyenin banka hesaplarına aktarılmak üzere bu hesapta bekleyen alacak tutarı yılsonu itibariyle 14.931.706,10 TL olması gerekirken, 2022 yılı bilançosunda 109 Kredi Kartları hesabı bakiyesi 34.001.205,30 TL'dir. Dolayısıyla, yılsonu itibariyle süresinde banka hesaplarına aktarılmayan alacak tutarı 19.069.499,20 TL'dir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesi ile Belediye Başkanı'na belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek; 60'ıncı maddesi ile de mali hizmetler birimine ilgili mevzuatı çerçevesinde gelir ve alacakların takip ve tahsil işlemlerini yürütmek görevi verilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda kredi kartı tahsilat tutarlarının en geç 20 gün içerisinde Belediyenin banka hesaplarına aktarılması için gerekli

işlemlerin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Stok Noksanlıklarının Sermaye Hesabını Azaltmak Suretiyle Taşınır Kayıtlarından Düşülmesi

Stok noksanlıklarının 197 Sayım Noksanları Hesabı kullanılmadan taşınır kayıtlarından düşüldüğü görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin “Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler” başlıklı 32’nci maddesinde:

“...(6) Sayımda bulunan miktar ile kayıtlı miktar arasında fark bulunması halinde miktarlarında farklılık bulunan taşınırların sayımı bir kez daha tekrarlanır. Yine farklı çıkarsa bu miktar "Fazla" veya "Noksan" sütununa kaydedilir...”,

“Kullanılmaz hale gelme, yok olma veya sayım noksanı nedeniyle çıkış” başlıklı 27’nci maddesinde:

“(1) Tüketim malzemelerinin özelliklerinde, ağırlıklarında veya miktarlarında meydana gelen değişimler nedeniyle oluşan fireler, sayımda noksan çıkan taşınırlar, çalınma, kaybolma gibi nedenlerle yok olan taşınırlar ya da yıpranma, kırılma veya bozulma gibi nedenlerle kullanılamaz hale gelen taşınırlar ile canlı taşınırın ölmesi halinde, Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır.

...

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hallerde kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik olup olmadığı araştırılarak sonuçları ayrı bir tutanakta belirtilir ve 5 inci madde hükmüne göre işlem yapılır...”

Hükümleri yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “197 Sayım noksanları hesabı” başlıklı 155’inci maddesinde de stok noksanlıklarının geçici olarak kaydedilip izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş olup 156’ncı maddesinde de:

“a) Borç

1) Sayım sonucunda noksan çıkan değerler bu hesaba borç, ilgili hesaba alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Sayım noksanları hesabında kayıtlı tutarlardan sorumluları belirlenenlerin kayıtlı değeri bu hesaba, kayıtlı tutarı ile gerçeğe uygun değeri arasındaki olumlu fark tutarı tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmek üzere 600-Gelirler Hesabına alacak; gerçeğe uygun değeri 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına, kayıtlı tutarı ile gerçeğe uygun değeri arasındaki olumsuz fark tutarı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.”

Hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, sayım sonucunda bulunan stok noksanlıklarının 197 Sayım Noksanları Hesabına kaydedilmesi, sayım noksanları hesabında kayıtlı tutarlardan sorumlu olanların belirlenmesinden sonra ise 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise, stok noksanlıklarının 197 Sayım Noksanları Hesabı kullanılmadan 500 Sermaye Hesabına borç kaydedilmek suretiyle sorumluları belirlenmeden taşınır kayıtlarından düşüldüğü tespit edilmiştir.

Bu itibarla, stok noksanlıklarının gerekçesi ve sorumluları belirlenmeden sermaye hesabını azaltmak suretiyle taşınır kayıtlarından düşülmesi anılan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca, stok noksanlıklarının 197 Sayım Noksanları Hesabına kaydedilmemesi ve 500 Sermaye Hesabına kaydedilmesi sonucu 197 Sayım Noksanları ve 500 Sermaye Hesabında 3.639.400,75 TL hataya neden olunmuştur.

BULGU 3: Tahsis Edilen Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Belediyenin mülkiyetinde olup diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen taşınmazların tahsis işlemlerinin muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Arazi ve Arsalar Hesabına ilişkin “Hesabın İşleyişi” başlıklı 189’uncu maddesinde tahsise konu edilen arazi ve arsaların, tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden 251 Arazi ve Arsalar Hesabına alacak, 500 Net Değer Hesabına borç kaydedilerek muhasebeleştirileceği belirtilmektedir. Aynı Yönetmelik'in 191’inci maddesinde Yeraltı ve Yer Üstü Düzenleri, 193’üncü maddesinde ise Binalar Hesabı için de benzer düzenlemeler bulunmaktadır. Ayrıca, taşınmaz tahsisine ilişkin muhasebe işleminde kullanılmak üzere mahalli idareler detaylı hesap planında, 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yer Üstü Düzenleri ve 252 Binalar Hesabı

İçin “02” kodlu “Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar” yardımcı hesabı, 500 Net Değer Hesabı için de “11” kodlu “Tahsis Edilen Taşınmazlar” yardımcı hesabı belirlenmiştir.

Belediyenin diğer kamu idarelerine tahsis ettiği 9 adet taşınmazı bulunmasına rağmen söz konusu tahsis işlemlerinin muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Bu itibarla, idare tarafından diğer kurumlara tahsis edilen arazi ve arsa niteliğindeki 9 adet taşınmazın muhasebe kayıtlarının yapılmaması sonucu, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı ile 500 Net Değer Hesabının 2022 yılı bilançosunda gerçek duruma uygun olmadığı düşünülmektedir.

BULGU 4: Birikmiş Amortismanlar Hesabının Gerçeği Yansıtması

Bazı duran varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, bazı duran varlıklarda herhangi bir kayıtlı tutar olmadığı halde amortisman ayrıldığı, bazı duran varlıklarda da varlık değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Amortisman ve Tükenme Payları konulu 47 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nde, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları belirlenmiştir.

Belirtilen Genel Tebliğ’in “Amortisman ve tükenme payına tabi tutulan varlıkların değeri” başlıklı 4’üncü maddesinde, duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olduğu, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamından oluştuğu açıklanmıştır.

Aynı Genel Tebliğ’in “Amortisman ve tükenme payı ayırma yöntemi” başlıklı 5’inci maddesinde de, duran varlıklar için amortisman ve tükenme payı ayrılmasında normal amortisman yönteminin uygulanacağı, bu yöntemle göre varlıklar için amortisman ve tükenme payı, varlığın yararlanma süresine göre Genel Tebliğ Eki-1’de yer alan Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları Listesinde belirlenen oranlarda her yıl eşit olarak ayrılacağı izah edilmiştir.

Anılan Genel Tebliğ’in “Amortisman ve tükenme payının muhasebeleştirilmesi” başlıklı 8’inci maddesinde ise, ayrılan amortisman ve tükenme paylarının 630 Giderler Hesabına borç, ilgisine göre 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 268 Birikmiş Amortismanlar

Hesabı, 278-Birikmiş Tükenme Payları Hesabı veya 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedileceği belirtildikten sonra, Genel Tebliğ'in "Amortisman tabi duran varlıkların deftere kaydedilmesi" başlıklı 9'uncu maddesinde, amortisman tabi her bir varlığın Duran Varlıklar Amortisman Defterine kayıt usulleri detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Kamu idaresinin mülkiyetindeki varlıkların amortisman ve tükenme payı süre ve oranları ise, Genel Tebliğ'e ekli Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları Listesinde gösterilmiştir.

Sözü edilen Genel Tebliğ hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, bir varlığın amortismanının ancak varlığın maliyet bedeli kadar olabileceği anlaşılmaktadır. Öte yandan amortisman tabi varlıklar için, varlığın maliyet bedeline ulaşıncaya kadar her yıl amortisman ve tükenme payının ayrılması gerekir.

Oysa, Belediyenin varlık hesapları ile bu varlıklara ayrılan amortisman ve tükenme payları incelendiğinde, bazı varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, bazı varlıklarda da varlık değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı anlaşılmıştır.

Örneğin Belediyenin bilançosunda yer alan 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının Sulama Kanalları alt hesabında toplam 3.581.531,50 TL varlık değeri bulunmasına rağmen hiç amortisman ve tükenme payı ayrılmamıştır. 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Atölye Makineleri ve Aletleri alt hesabı için varlık değerinden 159.936,91 TL daha fazla tutarda amortisman ayrılmıştır.

Bunun gibi varlık değeri ile amortisman ve tükenme payı tutarsızlıkları bulunan varlıklara ilişkin genel tablo aşağıdadır.

Tablo 8: Varlık Değerleri ile Amortisman Değerlerinin Karşılaştırılması

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hes Ad	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.01.00.xx	Boru Hatları	298.202,52	0,00	-298.202,52
251.xx.02.00.xx	Enerji Nakil Hatları	2.671.244,73	0,00	-2.671.244,73
251.xx.06.01.xx	Köprüler	870.415,83	0,00	-870.415,83
251.xx.06.02.xx	Alt Geçitler	59.618,72	0,00	-59.618,72
251.xx.06.03.xx	Üst Geçitler	38.574,20	0,00	-38.574,20
251.xx.07.00.xx	Yollar	339.401.884,90	0,00	-339.401.884,90
251.xx.08.00.xx	Sulama Kanalları	3.581.531,50	0,00	-3.581.531,50
251.xx.09.01.xx	Su Kuyuları	12.827.098,35	0,00	-12.827.098,35
251.xx.10.02.xx	Göller	76.829,00	0,00	-76.829,00
251.xx.12.00.xx	Liman ve Rıhtımlar	33.532,19	0,00	-33.532,19

251.xx.13.00.xx	İskeleler	66.078,80	0,00	-66.078,80
251.xx.14.00.xx	Çekek Yerleri	4.277,03	0,00	-4.277,03
251.xx.16.07.xx	Duraklar	31.020,00	0,00	-31.020,00
251.xx.17.00.xx	Mendirekler ve Dalgakıranlar	24.835,63	0,00	-24.835,63
251.xx.18.00.xx	Şamandıra, Dolfen ve Platformlar	6.352,00	0,00	-6.352,00
251.xx.20.01.xx	Meydanlar	1.705.808,00	0,00	-1.705.808,00
251.xx.20.02.xx	Parklar ve Yeşil Alanlar	29.672.459,68	0,00	-29.672.459,68
251.xx.20.06.xx	Pazar Yeri	6.062.203,52	13.129,83	-6.049.073,69
251.xx.20.07.xx	Genel Mezarlıklar	840.502,40	0,00	-840.502,40
251.xx.20.08.xx	Umuma Ait Binalar	239.239,10	32.150.367,91	31.911.128,81
251.xx.99.00.xx	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	51.771.972,54	0,00	-51.771.972,54
252.xx.xx.01.01	Hizmet Binaları	40.270.856,17	0,00	-40.270.856,17
252.xx.xx.01.99	Diğer	18.487.410,84	0,00	-18.487.410,84
252.xx.xx.02.03	Orta Öğretim Okulları	5.074.445,00	0,00	-5.074.445,00
252.xx.xx.02.99	Diğer	1.057.545,65	0,00	-1.057.545,65
252.xx.xx.03.02	Sağlık Ocakları	50.071,53	0,00	-50.071,53
252.xx.xx.03.08	Veteriner Klinikleri ve Hayvan Hastaneleri	10.446,25	0,00	-10.446,25
252.xx.xx.03.99	Diğer	60.247,00	0,00	-60.247,00
252.xx.xx.04.04	Misafirhaneler	253.700,00	0,00	-253.700,00
252.xx.xx.04.08	Sinema, Tiyatro ve Opera vb. Salonları ve Stüdyoları	620.399,16	505,25	-619.893,91
252.xx.xx.04.09	Sergi ve Fuar Alanları	254.054,00	0,00	-254.054,00
252.xx.xx.04.10	Müzeler, Sanat Galerileri	329.830,00	2.380,00	-327.450,00
252.xx.xx.04.11	İbadet Yerleri	235.516,53	0,00	-235.516,53
252.xx.xx.04.13	Düğün, Tören ve Konferans Salonları	8.903.194,07	12.500,07	-8.890.694,00
252.xx.xx.04.14	Hayvanat Bahçeleri	3.302,64	0,00	-3.302,64
252.xx.xx.04.15	Hayvan Barınakları	324.970,82	0,00	-324.970,82
252.xx.xx.04.99	Diğer	7.616.922,94	0,00	-7.616.922,94
252.xx.xx.05.01	Spor Sahaları	5.225.203,91	0,00	-5.225.203,91
252.xx.xx.05.02	Spor Salonları	149.220,00	0,00	-149.220,00
252.xx.xx.05.03	Stadyumlar	60.074,10	0,00	-60.074,10
252.xx.xx.05.04	Kortlar	2.956.786,45	0,00	-2.956.786,45
252.xx.xx.05.99	Diğer	14.659.485,56	0,00	-14.659.485,56
252.xx.xx.06.01	Turizm Kompleksi	95.391,66	1.291,60	-94.100,06
252.xx.xx.06.02	Oteller	107.329.100,00	324.520,23	-107.004.579,77
252.xx.xx.06.08	İçmece ve Kaplıca Tesisleri	73.799.763,00	0,00	-73.799.763,00
252.xx.xx.06.99	Diğer	10.173,10	0,00	-10.173,10
252.xx.xx.07.01	Kamu Konutları	3.796.434,81	3.434,81	-3.793.000,00
252.xx.xx.07.99	Diğer Binalar	95.701.901,30	243.162,30	-95.458.739,00
252.xx.xx.09.01	Alışveriş ve İş Merkezleri	584.217,76	4.217,52	-580.000,24

252.xx.xx.09.03	Market ve Süpermarketler	635.535,00	5.535,20	-629.999,80
252.xx.xx.09.04	Restoranlar, Lokantalar	19.189.155,00	9.155,23	-19.179.999,77
252.xx.xx.09.05	Dükkan ve İşyeri	1.293.337,52	11.117,52	-1.282.220,00
252.xx.xx.09.99	Diğer	15.737.851,34	0,00	-15.737.851,34
252.xx.xx.10.01	Hangarlar, Antrepolar, Silolar ve Depolar	577.256,00	0,00	-577.256,00
252.xx.xx.10.99	Diğer	1.643.000,00	0,00	-1.643.000,00
253.01.01.xx.xx	İletişim/Haberleşme Tesisleri	386.709,60	314.367,68	-72.341,92
253.01.02.xx.xx	Enerji Tesisleri	99.553,00	17.310,60	-82.242,40
253.01.03.xx.xx	Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri	5.000,00	5.000,00	0,00
253.01.99.xx.xx	Diğer Tesis ve Sistemler	182.599,10	181.301,10	-1.298,00
253.02.01.xx.xx	Tarım ve Ormancılık Makineleri	1.666.051,85	1.493.696,03	-172.355,82
253.02.02.xx.xx	İnşaat Makineleri ve Aletleri	231.979,83	205.930,16	-26.049,67
253.02.03.xx.xx	Atölye Makineleri ve Aletleri	854.382,28	1.014.319,19	159.936,91
253.02.04.xx.xx	İş Makineleri ve Aletleri	4.490.192,50	3.323.119,03	-1.167.073,47
253.02.05.xx.xx	Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri	1.518.940,34	1.321.513,74	-197.426,60
253.02.06.xx.xx	Posta Makineleri	34.043,00	13.617,20	-20.425,80
253.02.07.xx.xx	Paketleme Makineleri	25.656,74	5.266,34	-20.390,40
253.02.08.xx.xx	Etiketleme ve Numaralandırma Makineleri	95.251,96	35.402,36	-59.849,60
253.02.09.xx.xx	Ayırma, Sınıflandırma Makineleri	34.719,70	54.059,90	19.340,20
253.02.10.xx.xx	Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler	161.556,46	151.945,66	-9.610,80
253.03.01.xx.xx	Yıkama, Temizleme ve Ütüleme Cihaz ve Araçları	266.412,44	425.777,10	159.364,66
253.03.02.xx.xx	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	801.805,69	750.466,87	-51.338,82
253.03.03.xx.xx	Kurtarma Amaçlı Cihaz ve Aletler	6.684,70	13.369,40	6.684,70
253.03.04.xx.xx	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	191.260,68	210.004,24	18.743,56
253.03.05.xx.xx	Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler	856.227,26	603.957,76	-252.269,50
253.03.06.xx.xx	Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazları ve Aletleri	752.115,96	424.293,72	-327.822,24
253.03.07.xx.xx	Müzik Aletleri ve Aksesuarları	94.086,18	67.814,18	-26.272,00
253.03.08.xx.xx	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	79.576,89	79.576,89	0,00
254.01.01.xx.xx	Otomobiller	3.106.682,73	1.495.683,30	-1.610.999,43
254.01.02.xx.xx	Yolcu Taşıma Araçları	2.026.118,95	1.111.157,63	-914.961,32

254.01.03.xx.xx	Yük Taşıma Araçları	9.667.193,11	5.301.664,03	-4.365.529,08
254.01.04.xx.xx	Arazi Taşıtları	1.501.725,80	1.115.751,60	-385.974,20
254.01.05.xx.xx	Özel Amaçlı Taşıtlar	14.822.740,63	3.701.720,24	-11.121.020,39
254.01.06.xx.xx	Mopet ve Motosikletler	657.650,02	808.555,04	150.905,02
254.01.07.xx.xx	Motorsuz Kara Araçları	954.033,71	486.731,30	-467.302,41
254.02.06.xx.xx	Tekneler	2.500,00	5.000,00	2.500,00
254.04.02.xx.xx	Demiryolu ve Tramvay Araçları	172.457,00	17.245,70	-155.211,30
255.01.01.xx.xx	Döşeme Demirbaşları	340.710,63	604.541,07	263.830,44
255.01.02.xx.xx	Temsil ve Tören Demirbaşları	94.034,43	146.400,03	52.365,60
255.01.03.xx.xx	Koruyucu Giysi ve Malzemeler	187.935,42	268.388,54	80.453,12
255.01.04.xx.xx	Seyahat, Muhafaza ve Taşıma Amaçlı Demirbaş Niteliğindeki Taşınmalar	36.423,47	62.793,41	26.369,94
255.01.05.xx.xx	Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınmalar	438.836,74	205.920,38	-232.916,36
255.02.01.xx.xx	Bilgisayarlar ve Sunucular	5.507.925,39	4.714.435,02	-793.490,37
255.02.02.xx.xx	Bilgisayar Çevre Birimleri	1.573.582,49	1.369.408,63	-204.173,86
255.02.03.xx.xx	Tekvir ve Çoğaltma Makineleri	1.050.442,41	576.421,31	-474.021,10
255.02.04.xx.xx	Haberleşme Cihazları	1.775.854,52	1.975.065,07	199.210,55
255.02.05.xx.xx	Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları	3.390.892,85	2.922.226,09	-468.666,76
255.02.06.xx.xx	Aydınlatma Cihazları	65.863,00	58.578,00	-7.285,00
255.02.99.xx.xx	Diğer Büro Makineleri ve Aletleri	2.971.695,18	3.193.171,47	221.476,29
255.03.01.xx.xx	Büro Mobilyaları	3.589.331,74	4.275.234,76	685.903,02
255.03.02.xx.xx	Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	103.301,90	167.395,36	64.093,46
255.03.03.xx.xx	Kafeterya ve Yemekhane Mobilyaları	21.172,93	21.496,92	323,99
255.03.04.xx.xx	Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları	7.884,00	7.884,00	0,00
255.03.05.xx.xx	Seminer ve Sunum Amaçlı Ürünler	227.241,23	218.591,08	-8.650,15
255.04.01.xx.xx	Yemek Hazırlama Ekipmanları	28.896,62	33.353,48	4.456,86
255.06.04.xx.xx	Güzel Sanat Eserleri	280.029,53	0,00	-280.029,53
255.06.07.xx.xx	Tabletler	9.644,60	0,00	-9.644,60
255.07.02.xx.xx	Basılı Yayınlar	8.559,96	10.783,94	2.223,98
255.07.03.xx.xx	Görsel ve İşitsel Kaynaklar	150,00	200,00	50,00
255.08.01.xx.xx	Eğitim Mobilyaları ve Donanımları	46.047,40	40.447,40	-5.600,00
255.08.02.xx.xx	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	35.363,42	17.309,42	-18.054,00
255.08.04.xx.xx	Okul Bahçesi ve Oyun Demirbaşları	50.580,27	101.160,54	50.580,27

255.09.01.xx.xx	Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	14.956,50	29.913,00	14.956,50
255.09.02.xx.xx	Salon Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	14.905,60	9.561,60	-5.344,00
255.09.03.xx.xx	Saha Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	116.426,23	54.594,23	-61.832,00
255.10.01.xx.xx	Güvenlik ve Korunma Amaçlı Araçlar	139.850,11	208.503,74	68.653,63
255.10.02.xx.xx	Kontrol ve Güvenlik Sistemleri	803.738,43	920.572,31	116.833,88
255.10.03.xx.xx	Yangın Söndürme ve Tedbir Cihaz ve Araçları	288.721,44	312.108,40	23.386,96
255.11.02.xx.xx	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları	2.005,81	3.829,60	1.823,79
255.11.03.xx.xx	Masa ve Sehpalarda Sergilenen Süs Eşyaları	21,00	42,00	21,00
255.12.02.xx.xx	Büro Malzemeleri	692,90	61.335,40	60.642,50
255.99.01.xx.xx	Seyyar Kulübe, Kabin, Büfe ve Kafesler	897.560,50	804.295,10	-93.265,40
255.99.02.xx.xx	Seyyar Tanklar ve Tüpler	416.172,29	484.813,65	68.641,36
255.99.03.xx.xx	Sergileme ve Tanıtım Amaçlı Taşınır	95.593,10	62.593,10	-33.000,00

Belediye mülkiyetindeki varlıkların amortisman ve tükenme paylarının Amortisman ve Tükenme Payları konulu 47 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği hükümlerine uygun olarak ayrılması sağlanmalıdır.

BULGU 5: Taşınmaz Kayıtlarının Mevcut Durumu Yansıtması

Belediye mülkiyetinde bulunan taşınmazların envanter ve değerlendirme işlemleri ile cins tashihi işlemlerinin tamamlanmaması nedeniyle, mali tablolarda taşınmazlarla ilgili hesapların doğru bilgileri yansıtmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, kamu kaynağı olarak sayılan taşınmazların, mali saydamlığı ve hesap verebilirliği sağlayacak şekilde kayıtlara alınması gerekmektedir. Bu itibarla, taşınmazların fiili envanterinin yapılması ve mevzuata uygun olarak belirlenen değerler üzerinden mali tablolara alınması önem arz etmektedir. Kamu idarelerince yapılacak envanter çalışmaları, 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te düzenlenen kayıt işlemleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Mezkûr Yönetmelik'in 5'inci maddesinde; taşınmazların, maliyet bedeli veya rayiç değer üzerinden kayıtlara alınması gerektiği ifade edilmiştir. Benzer bir düzenlemeye taşınmazların muhasebeleştirilmesine ilişkin çerçevenin çizildiği Genel Yönetim Muhasebe

Yönetmeliği'nin 26'ncı maddesinde de yer verilmiştir. Ancak Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesi ile kamu idarelerine, değer tespitlerini sonuçlandırıp taşınmazlarını gerçek değeri üzerinden raporlamaları için 31.12.2017 tarihine kadar süre tanınmıştır.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre de Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınması ve cins tashihi işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

Envanteri tamamlanan ve gerçek değeri tespit edilen, cins tashihi işlemi yapılan taşınmazlar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188-193'üncü maddeleri arasında yer alan düzenlemeler uyarınca varlığın cinsine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabına kaydedilerek raporlanacaktır.

Bu itibarla, taşınmaz envanter ve değerlendirme işlemleri tamamlanmadığından ve taşınmazların cins tashihi işlemleri yapılmadığından, 2022 yılı bilançosunda yer alan "250 Arazi ve Arsalar Hesabı", "251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı", "252 Binalar Hesabı", "257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı" ve "500 Net Değer Hesabı" gerçek durumu yansıtmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyenin Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı İş Yerlerinden Çevre Temizlik Vergisi Alınmaması

Belediye sınırları içerisinde faaliyette bulunan bazı iş yerleri için mükellefiyet kayıtlarının yapılmadığı ve bu sebeple çevre temizlik vergisinin olması gerekenden az tahsil edildiği tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu belirtilmiştir. Aynı maddede, verginin mükelleflerinin binayı kullananlar olduğu ve

mükellefiyetin binanın kullanıma başlanmasından itibaren başlayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı maddenin dört ve beşinci fıkralarında çevre temizlik vergisi tarifesi belirtilmiş olup sekizinci fıkrasında; iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği ifade edilmiştir.

Belediyenin mülki sınırları içerisinde yer alan avukatlık büroları, serbest muhasebeci mali müşavirlik büroları, muayenehane gibi iş yerleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatı açısından İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun hükümlerinden muaf tutulmuştur. İşyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan söz konusu işyerleri için çevre ve temizlik vergisi mükellefiyeti ya başvuru üzerine ya da Belediye tarafından tespit edildiği durumlarda tesis edilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, belediye sınırları içerisinde yer alan ve belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden faydalanan tüm iş yerlerinin çevre temizlik vergisine tabi olduğu, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilirken çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gerektiği, ruhsattan muaf olan iş yerlerinin ise çevre temizlik vergisi mükellefiyetleri ancak tespit ile ya da mükelleflerin başvuru üzerine tesis edilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bodrum Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan 2022 yılı aktif mükellef kayıtları incelendiğinde; işyeri açma ve çalışma ruhsatına tabi 20323 adet işyeri ile işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf 2787 adet işyeri olmak üzere toplam 23110 adet işyerine Belediye tarafından çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Belediyenin çevre temizlik vergisi tahakkuk kayıtları incelendiğinde ise 23110 adet işyerinden sadece 11415 tanesinin çevre temizlik vergisi tahakkuk kaydı bulunurken, geri kalan 11695 adet işyerinin çevre temizlik vergisi tahakkuk kaydı bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, sicil-yoklama servisi tarafından çevre temizlik vergisi tahakkuk kaydı bulunmayan 382 adet aktif işyeri, 250 adet boş, kapalı işyeri tespit edildiği ve kontrol işlemlerinin devam ettiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, Bodrum Vergi Dairesi Müdürlüğü kayıtları ile karşılaştırıldığında çevre temizlik vergisi alınmadığı anlaşılan işyerleri için gerekli çalışmaların devam ettirilerek, çevre temizlik vergisi tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 2: Otopark Hesabındaki Bedellerin Amacı Dışında Kullanılması

İdare tarafından otopark tesisi amacıyla toplanan paraların amacı dışında kullanıldığı tespit edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37 ve 44'üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği'nin "Yapı ruhsatı ve kullanma izinlerinin verilmesi" başlıklı 10'uncu maddesinde; yapılacak yapılara Yönetmelik'te belirtilen esaslara göre otopark yerleri ayrılmadan yapı ruhsatı verilmeyeceği ve söz konusu otoparklar inşa edilip hazır hale getirilmeden yapı kullanma izni verilmeyeceği düzenlenmiştir. Yönetmelik'in "Otopark Bedelinin Tahakkuk ve Tahsili" başlıklı 12'nci maddesi uyarınca; otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esasları bu Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak ilgili idareler tarafından belirlenecek ve otopark bedelleri kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacaktır. Aynı maddenin devamında; idarelerce bedel alınmış olan parseller için bölge otoparklarının, ruhsat tarihinden itibaren en geç üç yıl içinde tamamlanmak zorunda olduğu belirtilmiştir. Yönetmelik'in "Otopark hesabından yapılacak harcamalar" başlıklı 13'üncü maddesine göre, otopark hesabında toplanan meblağ otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılamaz.

Bu düzenlemelere göre; otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılması, bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanması, bedel alınan parseller için bölge otoparklarının ruhsat tarihinden itibaren üç yıl içinde tamamlanması ve hesaptaki meblağın otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmaması gerekmektedir.

İdarenin banka hesaplarına ilişkin kayıtların incelenmesi sonucunda, otopark bedellerinin tahsili için açılmış banka hesabında son olarak 31.12.2019 tarihinde 72,00 TL'lik bir hesap hareketinin olduğu, sonrasında herhangi bir para girişi bulunmadığı, 2022 yılı içinde 169.566,81 TL otopark bedeli tahsil edilmesine rağmen gelen bu tutarın belediyenin genel hesaplarına yatırıldığı, bunun da belirlenen amaçlar dışında kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin bu düzenlemelere göre tahsil edilen otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak vadeli otopark hesabına yatırılması ve hesapta toplanan tutarların otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 3: Meclis Kararı Olmadan Şirket Sermayesinin Artırılması

Belediye Meclis kararı olmadan sermayesinin tamamı Belediyeye ait olan Bodrum Belediyesi Kültür Sanat Spor San. Tic. AŞ'nin sermayesinin artırıldığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin i) bendinde; Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya ve sermaye artışına karar verme yetkisinin Belediye Meclisinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Sermayesinin tamamı Belediyeye ait olan Bodrum Belediyesi Kültür Sanat Spor San. Tic. AŞ için meclis kararı olmadan 1.000.000,00 TL sermaye artışı yapılması anılan mevzuat hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, Türk Ticaret Kanununa tâbi sermayesi Belediyeye ait şirketlerin sermaye artışının Meclis kararı ile yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Belediye ve Belediye Şirket Personelinin Çeşitli Kurum ve Kuruluşlarda Mevzuata Aykırı Olarak Görevlendirilmesi

Bodrum Belediyesinde ve Belediyeye ait şirketlerde çalışan 33 personelin (8 belediye personeli, 25 şirket personeli), çeşitli kurum, kuruluş, spor kulübü ve kooperatiflerde mevzuata aykırı şekilde görevlendirildiği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun; "Kurumlar arası geçici süreli görevlendirme" başlıklı Ek 8'inci maddesinde; "*Memurlar, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aşağıda belirtilen şartlarla geçici süreli olarak görevlendirilebilir:*

a) Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, memurun görevlendirileceği kurumda göreve ilişkin 4 üncü ve daha yukarı bir dereceden boş bir kadronun bulunması şarttır.

b) Geçici süreli görevlendirilen memurlar, geçici süreli olarak görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

c) Geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar, yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, aylıkları ile diğer malî ve sosyal haklarını kurumlarından alır. Bu memurların kadroları ile ilişkileri, kendi sınıf ve derecelerindeki terfi ve emeklilik hakları devam eder.

d) Geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez. Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri için geçici görevlendirme süresi en çok iki yıldır; gerekli görülmesi hâlinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

e) Geçici süreli görevlendirmenin, memurların göreviyle ilgili olması şarttır.

f) Geçici süreli görevlendirmede memurun muvafakati aranır.

Birinci fıkrada belirtilen hâller dışında memurlar, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde kurumlarınca, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında altı aya kadar geçici süreli olarak görevlendirilebilir.” denilmektedir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 25'inci maddesinde ise; “Hâkim ve savcılar ile bu meslekte sayılanlar hariç olmak üzere, statülerine bakılmaksızın bir kadro veya pozisyona dayalı olarak kamu kurum veya kuruluşlarında istihdam edilenler, kurumlarının muvafakatiyle bir yılı geçmemek üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici görevlendirilebilir. Bu süre birer yıl olarak uzatılabilir.

Kamu kurum veya kuruluşlarının emrine geçici görevlendirilenler mali ve sosyal hak ve yardımlarını kurumlarından alırlar. Bunlar bu şekilde görevlendirildikleri süre boyunca kurumlarından aylıklı izinli sayılırlar.

Kurum veya kuruluşların kadro veya pozisyonlarına geçici görevlendirmenin yapılabilmesi için, görevlendirileceklerin ilgili mevzuat uyarınca kadro veya pozisyona asaleten atanmada aranan, asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil, tüm şartları bir arada taşımaları gerekir. Bu şekilde görevlendirilenler görevlendirildikleri kadro veya pozisyon için öngörülen mali ve sosyal hak ve yardımlardan emsali personel gibi faydalandırılır. Bunlar geçici görevlendirildikleri süre boyunca kurumlarından aylıksız izinli sayılırlar. Bunların Sosyal Güvenlik Kurumu ile ilişkileri kendi kurumlarındaki statüleri dikkate alınarak devam ettirilir.

Geçici görevlendirilenlerin özlük hakları devam eder ve bu süreler terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır. Terfileri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın süresinde yapılır. Bunların geçici görevlendirildikleri kurumda geçirdikleri süreler kendi kurumlarında geçirilmiş sayılır. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

Bu maddeye göre görevlendirilenler, görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

Toplamda altı ayı geçen görevlendirmelerde personelin muvafakatinin de alınması şarttır.

Kanunlarda yer alan geçici görevlendirme hükümleri saklıdır.

Bu madde kapsamında görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanarak Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.” denilmektedir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun “Geçici İş ilişkisi” başlıklı 7'nci maddesinde, işçilerin hangi şartlarda ve usulde geçici şekilde görevlendirilebileceği düzenlenmiş olup; geçici iş ilişkisinin özel istihdam bürosu aracılığıyla ya da holding bünyesi içinde veya aynı şirketler topluluğuna bağlı başka bir işyerinde görevlendirme yapılması şeklinde olabileceği hüküm altına almıştır.

Yukarıda yer alan düzenlemelerden anlaşılacağı üzere, mevzuatta geçici personel görevlendirilmesi hususu yer almakla birlikte, bu görevlendirmelerin sıkı şartları ve usulleri bulunmaktadır.

Bununla birlikte belediyeler tarafından personel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kurulan ve hizmet alımı karşılığında kendilerine ödeme yapılan belediye şirketlerinin, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini yürüttüğü ve görev yapan personellerin de İş Kanunu hükümlerine tabi olduğu açıktır.

Yapılan inceleme neticesinde, Belediye bünyesinde bulunan personellere ilişkin görevlendirmelerin, yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerindeki şartlara uyulmaksızın gerçekleştirildiği; belediye şirket personellerine ilişkin görevlendirmelerin ise yasal dayanaktan yoksun bir şekilde yapıldığı görülmüş olup; yapılan görevlendirmelerde yalnızca personel ihtiyacı olan kurum ve kuruluşun personel talep yazısı ve Belediye tarafından görevlendirmeye onay veren Başkanlık Oluru bulunduğu anlaşılmıştır.(Görevlendirilen personellerin listesi ekte yer almaktadır)

Diğer taraftan, Bodrum İlçesinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamakla görevli olan Bodrum Belediyesinin, bu ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla istihdam ettiği personelleri, özellikle nüfusun yoğunlaştığı yaz aylarında sayıca yetersiz gelebilmekte iken Belediye'den çeşitli kurum ve kuruluşlara personel görevlendirilmesi, personel planlamasında problem olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Bununla birlikte bazı personellerin, Belediye ve şirket bünyesinde işe başlamalarından

kısa süre sonra görevlendirilme adı altında farklı kurum ve kuruluşlara geçiş yaptığı, gidilen kurum ve kuruluşun personeli gibi hareket ederek yıllarca çalıştıkları, söz konusu husus ise mevzuata aykırı yapılan tüm bu görevlendirmelerin, bir istihdam şekli olarak kullanıldığını göstermektedir.

Tablo 9: Kurum Dışında Görevlendirilen Personel Tablosu

	MÜDÜRLÜK	GÖREV	ADI	SOYAD I	STATÜ	GÖREV YERİ	İLK KURUMDIŞI GÖREVLEN-DİRME TARİHİ	KURUMDIŞI GÖREV BAŞLAMA TARİHİ	KURUMDIŞI GÖREV BİTİM TARİHİ
1	EMLAK VE İSTİMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	BÜRO PERSONELİ	**	**	KADROLU MEMUR	BODRUM TAPU MÜDÜRLÜĞÜ	9.11.2016	6.04.2022	6.10.2022
2	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	MEMUR	**	**	KADROLU MEMUR	KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	12.08.2022	12.08.2022	12.02.2023
3	DESTEK HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	ŞOFÖR	**	**	KADROLU İŞÇİ	KAYMAKAMLIK	25.08.2014	21.09.2022	21.03.2023
4	DESTEK HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	TELLAL	**	**	KADROLU İŞÇİ	1. İCRA DAİRESİ	15.06.2010	15.06.2010	DEVAM EDİYOR
5	DESTEK HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	TELLAL	**	**	KADROLU İŞÇİ	2.İCRA MÜDÜRLÜĞÜ- SULH HUKUK MAHKEMESİ	11.05.2012	11.05.2012	DEVAM EDİYOR
6	DESTEK HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	ŞOFÖR	**	**	KADROLU İŞÇİ	BODRUM SOSYALHİZMETLER MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ	15.11.2021	15.05.2022	15.11.2022
7	BASIN YAYIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ	ÇAĞRI MERKEZİ PERSONELİ	**	**	KADROLU İŞÇİ	BODRUM KAYMAKAMLIĞI	1.09.2021	1.09.2022	1.03.2023
8	TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	SAHA TEMİZLİK PERSONELİ	**	**	KADROLU İŞÇİ	BODRUM GENÇLİK VE SPOR İLÇE MÜDÜRLÜĞÜ BODRUM GENÇLİK	16.02.2022	16.08.2022	16.02.2023
9	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	KENT KONSEYİ GENEL SEKRETERİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	KENT KONSEYİ	8.12.2014	8.12.2014	DEVAM EDİYOR
10	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	KENT KONSEYİ BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	KENT KONSEYİ	26.09.2019	26.09.2019	DEVAM EDİYOR
11	EMLAK VE İSTİMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BODRUM TAPU MÜDÜRLÜĞÜ	9.11.2016	6.04.2022	6.10.2022
12	BASIN YAYIN VE HALKLA İLİŞKİLER	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	KAYMAKAMLIK	8.06.2017	6.04.2022	6.10.2022
13	ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	ORTAKENT SAĞLIK OCAĞI	24.06.2019	25.04.2022	25.10.2022
14	TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	TEMİZLİK İŞÇİSİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	KAYMAKAMLIK	15.04.2019	6.04.2022	6.10.2022

15	ÖZEL KALEM MÜD. (PERSONEL A.Ş.)	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BODRUM CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI	11.09.2020	11.09.2022	11.03.2023
16	KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ	ANTRENÖR	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BOD.BEL.BODRUMS POR KULÜBÜ	2.01.2015	3.06.2020	DEVAM EDİYOR
17	KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ	ANTRENÖR	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BOD.BELBODRUMSP OR KULÜBÜ	12.02.2015	3.06.2020	DEVAM EDİYOR
18	KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ	ANTRENÖR	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BOD.BEL.BODRUMS POR KULÜBÜ	3.07.2017	3.06.2020	DEVAM EDİYOR
19	KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ	ANTRENÖR	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BOD.BEL.BODRUMS POR KULÜBÜ	2.01.2015	3.06.2020	DEVAM EDİYOR
20	TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	TEMİZLİK İŞÇİSİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BODRUM MİLLİ EMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	7.04.2021	7.04.2022	7.10.2022
21	TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	TEMİZLİK İŞÇİSİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BODRUM KAYMAKAMLIĞI	23.06.2021	23.06.2022	23.12.2022
22	DESTEK HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	TEMİZLİK İŞÇİSİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BODRUM TAPU MÜDÜRLÜĞÜ	22.03.2022	22.03.2022	22.09.2022
23	TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFİ	21.07.2022	21.07.2022	21.01.2023
24	BİLGİ İŞLEM MÜDÜRLÜĞÜ	SİSTEM VE DONANIM PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. PERSONEL A.Ş.	BOD.BEL.BODRUMS POR KULÜBÜ	15.05.2023	15.05.2023	15.05.2023
25	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	SEKRETER	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	BODRUM KAYMAKAMLIĞI	17.12.2021	17.06.2022	17.12.2022
26	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	TEMİZLİK PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	İLÇE NÜFUS MÜDÜRLÜĞÜ	20.10.2021	25.04.2022	25.10.2022
27	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	MİLLİ EMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	1.06.2020	11.05.2022 (YAZIŞMA TARİHİ)	
28	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	MİLLİ EMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	10.02.2021	15.08.2022	15.02.2023
29	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	MİLLİ EMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	10.02.2021	15.08.2022	15.02.2023
30	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	MİLLİ EMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	10.02.2021	15.08.2022	15.02.2023
31	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	MİLLİ EMLAK MÜDÜRLÜĞÜ	2.08.2021	15.08.2022	15.02.2023
32	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	SANTRAL PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	BODRUM KAYMAKAMLIĞI	10.08.2020	6.09.2022	6.03.2023
33	BOD.BEL.GIDA A.Ş.	BÜRO PERSONELİ	**	**	BOD.BEL. GIDA A.Ş.	BODRUM KAYMAKAMLIĞI	18.04.2022		

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve açıklamalardan da anlaşılacağı üzere; Belediye kadrosunda bulunan personellerin geçici olarak görevlendirilebilmesi için şartlar açıkça

düzenlenmiş olup, bu şartlara uyulmadan herhangi bir şekilde görevlendirme yapılmaması; belediye şirket personeli açısından ise geçici görevlendirmeye yönelik herhangi bir yasal dayanağı bulunmayan bu uygulamaya hızlı bir şekilde son verilmesi; bu itibarla Bodrum Belediyesi hizmet birimleri ile yapılacak bir çalışma ile hizmetine ihtiyaç duyulan personel sayısının gerçekçi olarak tespitinin yapılarak ihtiyacın üzerinde personel çalıştırılmaması gerekmektedir.

BULGU 5: Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması

Belediyede hurdaya ayrılan taşınırların toplanması, ambara giriş, satış ve imha işlemlerine ilişkin kurumsal bir düzenleme bulunmadığı; hurdaların sahada muhtelif yerlerde dağınık şekilde tutulduğu, hurda ambarının olamaması nedeniyle güvenlik zafiyeti olduğu, hurdaya ayrılması gereken faal olmayan araçların bulunduğu ve gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “ Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış” başlıklı 28'inci maddesinde, ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırlar, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirileceği ifade edilmiştir. Aynı maddenin devamında anılan komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli kararın harcama yetkilisine bildirileceği, komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenerek harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacağı, komisyonun yapacağı değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılan taşınırlardan ekonomik değerinin olmadığı veya teknik, sağlık, güvenlik ve benzeri nedenlerle imha edilmesinin şart olduğuna karar verilen taşınırların imha edileceği belirtilmiştir.

3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun'un hükümlerine, 7330 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasına, 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na ve 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ne göre ihtiyaç fazlası hurdaların satış yoluyla Makine Kimya Enstitüsü Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğüne devredilmesi öngörülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir bir şekilde tutulmasını sağlamaktan ve taşınır yönetim hesabını ilgili mercilere göndermekten sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, ekonomik ömrünü tamamlamış olan taşınırların hizmet dışı bırakılması için komisyon tarafından değerlendirilme yapılarak, harcama yetkilisinin onayı ile hurdaya ayrılma işleminin tamamlanması, hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli karar harcama yetkilisine bildirilerek gerekli işlemlerin yapılması, hurdaya alınan taşınırların satışına karar verilenlerin, Makine Kimya Enstitüsü Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğüne satılması, imha edilmesine karar verilen taşınırların da komisyon huzurunda imha edilmesi, taşınırların yönetiminde ise harcama yetkililerin sorumlu olduğu ortadadır.

Bodrum Belediyesinin 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda, hurda yönetiminin etkin bir şekilde gerçekleştirilemediği, Belediye envanterinde 6360 sayılı Kanun gereğince kapanan Belde Belediyelerinden devralınan bazı taşınır ile belediye bünyesinde bulunan taşınırlardan tamir ve bakımı yapılmayıp atıl olarak bekletildiği tespit edilmiş olup; 2022 denetim yılında da söz konusu hususların devam ettiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla, İdarenin hurda yönetimine ilişkin gayri faal olarak bulunan araçlardan tamir ve bakım yapılarak faal hale gelebilecekler dışında kalan araçları hurdaya ayırması, ihtiyaç fazlası hurdaların usulüne uygun satışının yapılması, Yönetmeliğe uygun bir kurumsal düzenleme ile ambar ve ambar sorumlusu belirlenerek güvenlik zafiyetinin ortadan kaldırılması, ambara giriş ve çıkışların tutulacak hurda defterinde takip edilmesi, tüm süreçleri içerecek etkin bir hurda yönetim sistemi oluşturularak, taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılması, kontrolü ve Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir bir şekilde tutulmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 6: Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Tahsis İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olmaması

Belediye mülkiyetindeki bazı taşınmazların mevzuata aykırı olarak çeşitli dernek, vakıf, birlik, meslek kuruluşu ve sivil toplum kuruluşlarına tahsis edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı

47'nci maddesinin birinci fıkrasında; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği, tahsis edilen taşınmazın, amaç dışı kullanılamayacağı düzenlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin (d) fıkrasında; belediyelerin kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilecekleri veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilecekleri belirtilmiştir.

Belirtilen bu hükümlere göre, mevzuatta yer alan istisnai düzenlemeler hariç olmak üzere belediyeler, kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına süresi ve bedeli her ne olursa olsun tahsis işlemi gerçekleştirilemez.

Diğer taraftan, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde de; devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ile özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden ecrimisil isteneceği ayrıca işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede Bodrum Belediyesi mülkiyetinde ve kullanımında olan 26 adet taşınmazdan, 20 adetinin sermayesinin tamamına sahip olduğu Bodrum Belediyesi Tur. İnş. Gıda Enerji San. Tic. Anonim Şirketi'ne, 2 adetinin vakıflara, 2 adetinin birliklere, 1 adetinin derneğe, 1 adetinin de meslek odasına mevzuat hükümlerine aykırı olarak tahsis edildiği görülmüştür.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine göre, belediyeler, kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, derneklere, sivil toplum kuruluşlarına veya meslek kuruluşlarına ise taşınmazlarını tahsis edemez, karşılıksız

kullandıramaz, ancak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak kiralayabilir.

Bu itibarla, söz konusu taşınmazların mevzuata uygun olmayan tahsis işlemlerinin kaldırılarak anılan mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Bazı Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması

Belediyeye ait taşınmazların bir kısmının ve ayrıca muhtelif lokasyonlarda bulunan taksi duraklarının ihale yapılmaksızın ecrimisil karşılığında kullandırıldığı ve bu durumun kira gibi uygulanarak işgallerin devam etmesi suretiyle mevzuata aykırı hareket edildiği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde; devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şağılden ecrimisil isteneceği ayrıca işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği belirtilmiştir.

İlgili mevzuattan da anlaşılacağı üzere, ecrimisil bir kiralama yöntemi olmadığı gibi olağan bir yöntem de değildir. İşgale uğrayan ve sonradan tespit edilen kamuya ait taşınmaz mal için fuzuli şağılden bunun bedelinin adeta bir tazminat suretinde geçmişe yönelik alınmasıdır. Maddenin dördüncü fıkrasında da belirtildiği üzere işgal edilen taşınmaz mal için mülkiye amirine talepte bulunulması ve mülkiye amirince söz konusu taşınmazın 15 gün içinde tahliye ettirilmesi Kanun'un amir hükmüdür ve kanun koyucu burada bir takdir yetkisine izin vermemiştir. Aksi bir durum, yani işgal eden kişinin ödemesi için tespit edilen ecrimisil bedelinin kira ödemesi gibi esas alınarak ileriye doğru devam ettirilmesi, 2886 sayılı Kanun'un her türlü satış ve kiralama gibi hususlarda ihale yoluna gidilmesi gerektiğini ifade eden amir hükümlerine aykırı olacaktır.

Ayrıca mevzuata aykırı bu gibi bir uygulama idare malını haksız ve hukuksuz bir şekilde işgal edenin ödüllendirmesi sonucunu doğuracaktır. Zira bu durum Anayasa'nın 2'nci

maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle ve hukuki durumları aynı veya benzer olan kişiler arasında farklı muamelelerde bulunmaya olanak tanınması sebebiyle Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki yasa önünde eşitlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Devlet organları ile idare makamlarının bütün işlemlerinde bu ilkeyi gözetmek zorunda oldukları mezkûr maddenin amir hükmüdür.

2022 yılında işgali devam eden 204 taşınmaz ve muhtelif lokasyonlarda bulunan taksi durağı için ihale yapılmaksızın ecrimisil uygulandığı, kurumun bu taşınmazları tahliye yoluna henüz gitmediği, bunun yerine ecrimisilin kira uygulamasına dönüştürülerek aylık ecrimisiller alındığı ve işgallerin devam ettiği görülmüştür.

Bu itibarla, idareye ait olan veya idarenin yetki ve sorumluluk bölgesinde bulunan taşınmazlarda hem ecrimisil uygulamasının kiralama yöntemine dönüştürülmesinden vazgeçilmesi hem de 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca konu mülki amire intikal ettirilerek söz konusu taşınmazların tahliyesi sağlanmalıdır.

BULGU 8: Avukatlık Vekalet Ücretlerinin Dağıtımına Tabi Olmayan Tutarının Gelir Kaydının Yapılmaması

Belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan avukatlık vekâlet ücretlerinin dağıtımına tabi olmayan %5'lik kısmının gelir kaydının yapılmadığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Avukatlık ücretinin dağıtımı" başlıklı 82'nci maddesinde, vekalet ücretlerinin dağıtımı hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümlerinin kıyas yolu ile uygulanacağı belirtilmektedir. 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin 18'inci maddesi ile 1389 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılarak diğer mevzuatta 1389 sayılı Kanun'a yapılan atıfların bu Kanun Hükmünde Kararname'ye yapılmış sayılacağı belirtilmektedir.

659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 162'nci maddesine dayanılarak çıkarılan Vekalet Ücretlerinin Dağıtımına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ödenecek vekalet ücretinin limiti ve dağıtım şekli" başlıklı 6'ncı maddesinde, dağıtımın ne şekilde yapılacağı ifade edildikten sonra (c) beninde aynen, "*Dağıtımı yapılmayan %5'lik kısım muhasebe birimince Hazineye gelir kaydedilir.*" hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, belediyelerde 659 sayılı Kanun Hükmüne Kararname ve buna dayanarak çıkarılan Yönetmelik hükümleri kıyasen uygulanacağı için yıl içerisinde toplanan vekalet ücretlerinin, %55'i ve %40'ının dağıtımını yönetmelikte belirtilen şekilde üst limiti geçmeden yapıp dağıtımına tabi olmayan %5'inin ise gelir kaydedilmesi gerekmektedir. Kamu idaresi cevabında, her ne kadar bulgu konusu hususun düzeltilmişse de, düzeltme işlemi 2023 yılında yapıldığından, bu işlem 2022 yılı mali tablolarını etkilememektedir.

Bu itibarla, 2020 yılında 62.912,00 TL ve 2021 yılında 329.899,28 TL toplanan vekalet ücretlerinin dağıtımına tabi olmayan %5'lik kısmının gelir yazılmaması sonucu, 333 Emanetler Hesabında 19.640,56 TL fazlalığa ve 600 Gelirler Hesabında 19.640,56 TL eksikliğe neden olduğundan, 2022 yılı mali tablolarında belirtilen hesapların gerçek duruma uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunması

Belediye sınırları içerisinde yer alan bazı işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunduğu ve bu işyerlerine ilişkin mevzuat hükümlerinin uygulanmadığı görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılıp çalıştırılmayacağı ayrıca işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Yönetmelik, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yetkili idareyi belediye olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının ilgili belediye tarafından verilmesi, ruhsatsız faaliyette bulunan işyerlerinin ise kapatılması gerekmektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Emre aykırı davranış" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında; yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası (2022 yılı 581 TL) idari para cezası verileceği belirtilmiştir.

Bodrum Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan 2022 yılı aktif mükellef kayıtları incelendiğinde; Belediye tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi gereken işyeri

sayısının 20323 adet olduğu anlaşılmıştır. Belediye kayıtlarına göre ise 20323 adet işyerinden sadece 10359 tanesine ruhsat verildiği, geri kalan 9973 adet işyerinin de ruhsat kaydının bulunmadığı görülmüştür.

Bu itibarla, idare tarafından daha sıkı denetim yapılarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren işletmelere bahsedilen mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem yapılması, bu hükümlere uymayanlara yönelik idari para cezasının uygulanıp mevzuat hükümleri doğrultusunda kapatma yaptırımına tabi tutulması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 10: Belediye Tarafından Oluşturulan Takdir Komisyonunun Yetkisi Olmamasına Rağmen Arazilere Ait Asgari Ölçüde Birim Değer Tespit Etmesi

Belediye tarafından oluşturulan takdir komisyonu tarafından yetki alanında olmamasına rağmen arazilere ilişkin takdir işlemi yapılması sonucu idarenin mali külfet altına sokulduğu görülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 49'uncu maddesinde; takdir komisyonlarının arsalara ve araziye ait asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin dört yılda bir yapacakları takdir, tarh ve tahakkuk işleminin (Emlak Vergisi Kanunu'nun 33'üncü maddesinin (8) numaralı fıkrasına göre yapılacak takdirler dahil) yapılacağı sürenin başlangıcından en az altı ay önce karara bağlanarak, arsalara ait olanlar için takdirin ilgili bulunduğu il ve ilçe merkezlerindeki ticaret odalarına, ziraat odalarına ve ilgili mahalle ve köy muhtarlıkları ile belediyelere, araziye ait olanlar içinse il merkezlerindeki ticaret ve ziraat odalarına ve belediyelere imza karşılığında verileceği düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Takdir Komisyonu" başlıklı birinci bölümünün "Kuruluş" madde başlıklı 72'nci maddesinde; arsalara ait asgari ölçüde birim değer tespitinde takdir komisyonunun; belediye başkanı veya tevkil edeceği memurun başkanlığı altında belediyenin yetkili bir memuru ile defterdarın, vergi dairesi başkanlığı bulunan yerlerde ise vergi dairesi başkanının görevlendireceği iki memur, tapu sicil müdürü veya tevkil edeceği bir memur ve ticaret odasınınca seçilmiş bir üye (ilgili olduğu arsalara ilişkin takdir komisyonlarına organize sanayi bölgesini temsilen bir üye) ile ilgili mahalle ve köyün muhtarından oluşacağı; araziye ait asgari ölçüde birim değer tespitinde ise takdir komisyonu, valinin başkanlığı altında defterdar, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı il müdürü ile il merkezlerindeki ticaret ve ziraat odalarından seçilmiş birer üyeden oluşacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca; arsalara ait asgari ölçüde birim

değerinin tespitinde belediye bünyesinde oluşturulan takdir komisyonları, arazilere ait birim değerinin tespitinde ise valilik bünyesinde oluşturulan takdir komisyonlarının yetkili olduğu anlaşılmaktadır.

Bodrum Belediyesinin 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunda, belediye tarafından oluşturulan takdir komisyonu tarafından yetkisi alanında olmamasına rağmen arazilere ilişkin takdir işlemi yapıldığı ve bu durumun belediye aleyhinde sonuçlanan mahkeme kararlarına konu olduğu tespiti yapılmış olup, 2022 yılı denetimlerinde yapılan incelemeler sonucunda da konuyla ilgili derdest davaların bulunduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, araziler için takdir yetkisi belediyelere ait değildir. Bu itibarla, Belediye tarafından arazi takdir işlemi yapılması uygulamasından vazgeçilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde konuyla ilgili olarak idare aleyhine açılan davalar sonucunda gereksiz şekilde dava ve vekalet ücretleri ödenmesine neden olunacaktır.

BULGU 11: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine Belediye gelir tarifesinde yer verilmediği, söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesine göre;

"...Geçiş hakkı: İşletmecilere, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlar ile kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden, üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,

Geçiş hakkı sağlayıcısı: Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere, taşınmaz sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,

İşletmeci: Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketi,

... ifade etmektedir."

Aynı Kanun'un "Anlaşma serbestisi" başlıklı 25'inci maddesinde; "İşletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısı, ilgili mevzuata ve Kurum düzenlemelerine aykırı olmamak koşulu ile geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere serbestçe yapabilirler. İşletmeciler, Kurum tarafından istenmesi halinde yapılan anlaşma ile ekleri ve değişikliklerini, her türlü bilgi, belge ile yazışmaları Kuruma bildirmekle yükümlüdürler." denilmektedir.

Öte yandan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından, geçiş hakkı ve bu hakka ilişkin uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" çıkarılmıştır.

Bu Yönetmelik'in "Geçiş hakkı ücretleri" başlıklı 9'uncu maddesinde;

"(1) Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için Geçiş Hakkı Sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamaz.

(2) Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatlar, her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılarak tespit edilir.

(3) İlk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretleri; bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırım yapılması suretiyle tespit edilir." düzenlemesi yer almaktadır.

Söz konusu düzenlemeye istinaden Yönetmelik ekinde yer alan tabloda aşağıda belirtilen şekilde tarife belirlenmiştir:

Tablo 10: Tablo: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları

	Geçiş Hakkına Konu Taşınmazların ve Yerlerin Niteliği	Ücret Üst Sınırı (Yıllık)
1	Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar	Metrekaresi, taşınmazın emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin yüzde 2'si
2	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve büyükşehir belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 1,00.-TL

3	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
4	Büyükşehir belediyeleri dışında kalan il belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve il belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
5	İlçe belediyeleri (büyükşehir belediyesi kapsamında kalan belediyeler hariç) ile belde belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve ilçe veya belde belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,50.-TL
6	Devlet karayolları, Devlet demiryolları, doğalgaz boru hatları, elektrik iletim hatları, su isale hatları ve benzeri tesislerin geçtiği güzergâhlarda kalan yerler	Metresi 0,50.-TL
7	Köy yolları, Devletçe yapılan sulama tesisleri ve benzeri güzergâhlarda kalan yerler	Metresi 0,5.-TL
8	Orman sayılan yerler	Metresi 1,00.-TL
9	Deniz, tabii ve suni göller ile akarsular ve kıyı alanları	Metresi 3,00.-TL
10	Türk Boğazları	Metresi 20,00.-TL
11	Metro, tramvay, tünel ve benzeri tesislerin sınırlarındaki yerler	Metresi 10,00.-TL
12	Yukarıdaki alanların dışında kalan yerler	Metresi 0,10.-TL

Yukarıda belirtilen mevzuat gereği, geçiş hakkı sağlayıcısı konumunda olan Bodrum Belediyesinin, (Yönetmelik ekinde yer alan tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle) kendi mülkiyetinde, tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda bulunan taşınmazlardan geçiş hakkı talep eden işletmecilerden tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücret tarifesini belirlemesi ve bu doğrultuda gerekli tahsilatları yapması gerekmektedir.

Kamu idaresinin hesap ve işlemleri incelendiğinde; Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerini gösterir tarifinin 2021 yılında Belediye Meclisi kararı ile belirlenmesine rağmen, 2022 yılı Belediye Gelir Tarifesinde geçiş hakkına ilişkin herhangi düzenlemeye yer verilmediği, dolayısıyla söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, Belediye tarafından gelir kaybının önlenmesi için Belediye mülkiyetinde, tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda bulunan taşınmazlardan geçirilen; elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketlerin

kullandığı her türlü kablo vb. gereçlerin, sahada inceleme yapılmak suretiyle eksiksiz olarak tespit edilmesi veya ettirilmesi, bu suretle de geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: Bazı Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Olmadan İhaleye Çıkılması

Belediye tarafından gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinin bir kısmında, uygulama projesi veya kesin proje olmadan ihaleye çıktığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinde;

“*Bu Kanunun uygulanmasında;*

...Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projeyi,

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi,

...ifade eder.” denilmiştir.

Aynı Kanun'un “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62'nci maddesinin (c) bendinde ise; “*Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje*

üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir...” hükmü yer almakta olup;

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, yapım işlerinde kural olarak uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı; ancak madde metninde yer verilen istisnai durumların varlığı halinde ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği belirtilmiştir.

Uygulama projesi olmadan ihaleye çıkılabilmesi için üç istisnai durumdan bahsedilmiştir:

- İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özelliklerinin gerekli olan nitelikte belirlenememesi (Ön veya Kesin Proje),

- Doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmaması (Ön veya Kesin Proje)

- Bina işleri hariç, işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamaması (Kesin Proje)

Buna göre ilk iki durumda ön proje veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği, üçüncü durumda ise ön projenin kullanılamayacağı, vaziyet planı, kat planları, çatı planı, asma tavan planları, kesitler, görünüşler ve detay listesi gibi bazı tespitlerin yapılarak kesin proje üzerinden ihaleye çıkılacağı açıktır.

4734 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde; “Yapım işlerinde, idarelerce yeterli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılmadan ön proje ile ihaleye çıkılması nedeniyle yatırım maliyetleri gerçekçi bir şekilde belirlenmediğinden, işler öngörülen bedellerin üzerinde ve daha uzun sürede tamamlanmaktadır. Bu durumun önlenmesi amacıyla, doğal afetler veya arazi ve zemin etüdü gerektirmesi nedeniyle ihale öncesinde uygulama projesi yapılamayanlar hariç, yapım işlerinin uygulama projeleri yapılarak ihale edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.” denilmiştir.

Ayrıca, 4734 sayılı Kanun'un “Görevlilerin ceza sorumluluğu” başlıklı 60’ıncı maddesinde;

“İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17 nci

maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.

Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı yargı organlarınca herhangi bir ceza verilmiş olanlar, bu Kanun kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması ile görevli ve yetkili kadrolara atanamaz ve görev alamazlar.

5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.” denilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından gerçekleştirilen 2021/135419 ihale kayıt numaralı “Bodrum İlçesi Genelinde Çeşitli İnşaat İşleri Yapılması”, 2022/180364 ihale kayıt numaralı “Bodrum İlçesi Genelinde Yol Yapım, Bakım, Onarım Çalışmaları Ve Çeşitli İnşaat İşleri Yapılması” ve 2022/284352 ihale kayıt numaralı “2022 Yılı Muhtelif Mahallelerde Park Yapımı” işlerinde çok sayıda benzer işlerde kullanılmak için oluşturulmuş, ayrıntısız ve genelgeçer projeler üzerinden ihaleye çıkıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, yıl içerisinde yapılması muhtemel olan ancak kesin ve net olarak nerede yapılacağı belli olmayan ve Bodrum ilçesinin coğrafi özellikleri, yüzölçümü büyüklüğü ve mahallelerin konumu itibarıyla çok geniş ve dağınık lokasyonlarda çalışılması ve böyle bir coğrafya yapısında daha da tehlikeli hale gelen yağmur ve sel suları nedeniyle, ayrıca çok eğimli bir arazi yapısından dolayı arazi ve zemin araştırması yapılamaması, teknik özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi nedeniyle kesin proje ve uygulama projesi hazırlanmasının imkansız hale geldiği, bu sebeple kesin veya uygulama projelerine yol gösterebilecek ön projeler ile ihaleye çıkıldığı belirtilmiştir. Ancak, söz konusu ihaleler, özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özellikleri gerekli nitelikte belirlenemeyen işler arasında değil, her yıl idarece yapılan ve mutad hale gelmiş işler kapsamındadır. İşin kesin ve net olarak nerede yapılacağına belli olmaması yapım işini özgün ve karmaşık hale getirmemektedir. Dolayısıyla söz konusu yapım işlerinin 4734 sayılı Kanun’un 62’nci maddesinde belirtilen ön projeler ile yapılabilecek işler kapsamında olmadığı ve bu işler için uygulama projesi veya kesin proje olmadan ihaleye çıkılamayacağı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, yapım işlerinde uygulama projesi olmadan ya da mezkur Kanun'da belirtilen istisnai durumlarda ise yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde istisnai duruma uygun projeler olmadan ihaleye çıkılmaması gerekmektedir.

BULGU 13: Doğrudan Temin Alımlarının EKAP Üzerinden Kayıt Altına Alınmaması

Belediye tarafından doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden kayıt altına alınmadığı görülmüştür.

22/8/2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temin kayıt formu" başlıklı 30.9.2'nci maddesinde; doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar "doğrudan temin kayıt formu" doldurularak EKAP üzerinde kayıt altına alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, doğrudan temin yoluyla yapılan alımların EKAP üzerinde kayıt altına alınmadığı görülmüştür.

Yukarıdaki mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere, Belediye tarafından doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, alımı takip eden ayın onuncu gününe kadar doğrudan temin kayıt formu ile EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerekmektedir.

BULGU 14: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaması

2022 yılı içerisinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadan aşıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu, Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmaksızın aşamayacağı ifade edilmiştir.

22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 sayılı Kanun'un 62 nci maddesinin (1) bendi" başlıklı 21'inci maddesinde; 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (1) bendi ile ilgili olarak, 31/12/2020

tarihli ve 31351 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 62 nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ açıklamalarının dikkate alınacağı ifade edilmiştir.

31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve 1.1.2021 tarihinde yürürlüğe giren 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 62 nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ’in “Genel esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“...(3) Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarı dikkate alınır. Mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı % 10 oranı hesaplanır.

(4) Bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından % 10 oranının aşılmaması takip edilerek ödenek aktarılırken veya harcama yapılırken bu durum göz önünde bulundurulur.

(5) İdarelerin bütçelerinde mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için öngörülen ödenek tutarının;

a) Mal veya hizmet alımları için Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ile 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamını,

b) Yapım işlerinde ise 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limiti, geçmemesi halinde Kuruldan uygun görüş alınması şartı aranmaz.

(6) İdarelerin bütçelerinde;

a) Mal veya hizmet alımları için öngörülen ödenek tutarının % 10’unun, Kanununun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 nci maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamını geçmemesi halinde, anılan maddelerde belirtilen parasal limitlerin toplamı kadar olan harcamalar için,

b) Yapım işleri için öngörülen ödenek tutarının % 10’unun, 22 nci maddenin (d) bendinde yer alan parasal limiti geçmemesi halinde bu parasal limite kadar olan harcamalar için,

Kuruldan uygun görüş alma şartı aranmaz. (a) ve (b) bentlerinde belirtilen haller dışında Kuruldan uygun görüş alınması zorunludur.” denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, idarelerin 4734

sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları alımlara ilişkin bir sınır bulunduğu, parasal limitlerin tespitinde bütçeye konulan ödeneklerin toplam tutarının değil, ödenek hangi amaçla bütçeye konulmuş ise o amaç için konulmuş ödeneğin toplam tutarının dikkate alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu sınırın aşılacağına öngörülmesi halinde ise Kamu İhale Kurulundan önceden uygun görüş alınması gerekmektedir.

Mal alımlarına ilişkin Belediye tarafından 2022 yılı içerisinde toplam 178.479.931,00 TL ödenek ayrılmış, pazarlık usulü ve doğrudan temin ile toplam 121.499.695,31 TL tutarında mal alımı gerçekleştirilmiş olup, bu tutar bütçeden ayrılan ödeneğin % 68,07'sine isabet etmektedir.

Hizmet alımlarına ilişkin Belediye tarafından 2022 yılı içerisinde toplam 338.637.628,00TL ödenek ayrılmış, pazarlık usulü ve doğrudan temin ile toplam 53.213.338,50 TL tutarında hizmet alımı gerçekleştirilmiş olup, bu tutar bütçeden ayrılan ödeneğin %15,71'ine isabet etmektedir.

Yapım işlerine ilişkin ise Belediye tarafından 2022 yılı içerisinde toplam 323.885.000,00 TL ödenek ayrılmış, pazarlık usulü ve doğrudan temin ile toplam 31.835.824,62 TL tutarında yapım işi gerçekleştirilmiş olup, bu tutar bütçeden ayrılan ödeneğin %9,83'üne isabet etmektedir.

Görüldüğü üzere mal ve hizmet alımları için bütçeyle ayrılan ödeneğin %10'unun üzerindeki bir oranda harcama yapılmış ve söz konusu durum için Kamu İhale Kurulundan herhangi bir izin alınmamıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, 4734 sayılı Kanun'un 21-f ve 22-d bentlerinde yer alan parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplam tutarının, mevzuatta belirtilen sınırlar içerisinde kalıp kalmadığının düzenli olarak kontrolünün yapılması, gerekli durumlarda da Kamu İhale Kurumunun uygun görüşünün alınması gerekmektedir.

BULGU 15: Belediye Tarafından Karşılanan Trafo Kurulumu Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketlerinden Tahsil Edilmemesi

Elektrik enerjisinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olmasına rağmen, enerji müsaadesi alınabilmesi amacıyla Belediye tarafından

karşılanan trafo kurulumları ve diğer ilk yatırım giderlerinin elektrik dağıtım şirketlerinden talep edilmediği tespit edilmiştir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesine göre, dağıtım şirketi, belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımı ile iştigal eden tüzel kişiyi ifade eder.

28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde de; dağıtım tesisi, "*İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayaç arası hariç, elektrik dağıtımı için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları*"; bağlantı hattı "*Tüketicilerin iç tesisatını dağıtım şebekesine bağlamak için gerekli ve bu Yönetmelik kapsamında belirtilen mesafe sınırları dâhilinde olan; AG'den bağlı tüketiciler için yapı bina giriş noktasından itibaren dağıtım şebekesine kadar, OG' den bağlı tüketiciler için tüketicinin şalt sahasının bittiği noktadan itibaren dağıtım şebekesine kadar, üreticiler için şalt sahasının bittiği noktadan itibaren dağıtım şebekesine kadar olan hattı*"; bağlantı noktası "*İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğini ve alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktasını,*" ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Nitekim adı geçen Yönetmelik'in "Dağıtım tesisi sınırları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; "*Dağıtım sistemine bağlı tüketiciler açısından, bağlantı noktasından kullanım yerine kadar olan tesis ve teçhizat tüketicinin mülkiyetindedir. Bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren hattın geri kalan kısmı dağıtım tesisidir...*" denilerek bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren geri kalan hattın dağıtım tesisi olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla alçak gerilim (AG) seviyesinden bağlı tüketiciler için enerjinin yapı bina giriş noktalarına kadar getirilmesi, orta gerilim (OG) seviyesinden bağlı tüketiciler için tüketim tesislerine ait şalt sahalarının (trafoların) bittiği noktadan sonraki nihayet direğine kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır. Görüldüğü üzere hem alçak gerilim hem orta gerilim seviyesinden bağlı tüketicilere bağlantı noktasına kadar enerjinin getirilmesi (trafo dâhil) maliyeti dağıtım şirketine aittir.

Anılan Yönetmelik'in "Bağlantı görüşü" başlıklı 10/A maddesinde; dağıtım şirketinin, ihtiyaç sahibi kişi ve kurumların bağlantı taleplerini, meskûn mahal içinde ve meskûn mahal dışında maddede belirtilen zaman dilimleri içerisinde karşılaması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Enerji dağıtımını ile ilgili "Meskûn mahal" ifadesi ise anılan Yönetmelik'in "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde; "*Meskûn mahal: 02.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinde belirtilen "yerleşme alanı" ve "belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı" ile mera, yaylak (yayla) ve kışlakların ilgili mevzuata göre geçici yerleşime açılan kısımlarını, ... ifade eder.*" şeklinde tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere meskûn mahal alan kapsamı oldukça geniş düzenlenmiş, meskûn mahal dışında kalsa bile köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı ile mera, yaylak ve kışlakların geçici yerleşime açılan kısımları bile meskûn mahal olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla dağıtım şirketinin, Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 10/A maddesine göre AG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 6 ay içinde, OG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 18 ay içinde (trafo dâhil) gerekli şebekeyi tesis ederek enerjiyi sağlaması gerekmektedir.

Bu durumda yukarıda belirtildiği üzere (meskûn mahal içinde veya dışında) enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin "Dağıtım varlıkları" başlıklı 21'inci maddesinde, hangi durumlarda başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin tesisler için yeni yatırımları finanse edebileceği ve dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında, ilgili dağıtım tesisine ilişkin finansman ve bağlantı koşulları gibi hususların düzenlendiği tesis yapım sözleşmesinin imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin 3'üncü fıkrasında; "*(3) Bu durumda gerçekleşen yatırıma ait bedel, dağıtım şirketi tarafından bağlantı görüşünde verilen bağlantı talebinin karşılanabileceği tarihteki yıl içerisinde en fazla on iki aylık eşit taksitle, yatırımı yapan veya finanse eden gerçek veya tüzel kişiye, muhataba ulaşılamaması halinde tesisin bulunduğu yerdeki en yakın banka ya da PTT şubesine, hak sahip veya sahipleri adına yatırılarak ödenir. Dağıtım tesisinin geçici kabulünün, dağıtım şirketinin bağlantıyı karşılayabileceğini öngördüğü tarihten sonra yapılması halinde ödeme geçici kabulün yapıldığı tarihi takip eden yıl içerisinde yapılır. Söz konusu dağıtım tesisinin bulunduğu yerlere ilişkin kamu yararı, irtifak hakkı tesisi veya devir*

kararının veya orman kesin ve/veya ön izin belgesinin alındığı tarihte, geri ödemenin yapılacağı yıla kadar alınmamış olması halinde ise ödeme, bu kararların ve/veya ilgili resmi izinlerin alındığı yılı takip eden yıl içerisinde yapılır. Dağıtım şirketi ilgili dağıtım tesisini, varlık kayıtlarına ödemenin yapıldığı tarihte ekler.” denilmek suretiyle dağıtım şirketinin, başvuru sahibince üstlenilip ödenen yatırım bedelini en fazla 12 eşit taksitle geri ödemesi gerektiği hususunu hükme bağlamıştır.

Aynı maddenin 5’inci fıkrasında ise; *“Bu madde hükümleri uyarınca yapılan dağıtım tesisinin geçici kabulünün yapıldığı ayı takip eden aydan itibaren, geri ödemenin yapılacağı ilk taksit tarihine kadar geri ödemesi yapılmamış tutar Tüketici Fiyat Endeksi oranında güncellenir. Vadesinde geri ödemesi yapılmamış taksitlere ilişkin tutara, vade tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümlerine göre belirlenen kanuni faiz oranı uygulanır.”* denilmiştir.

Öte yandan Yönetmelik’in 10/B maddesinin 6’ncı fıkrasında; *“Bağlantı hattının kullanıcı tarafından tesis edilecek olması halinde, dağıtım şirketi ile kullanıcı arasında, bağlantı hattının tesisine, kullanım haklarına ve devrine ilişkin bir tesis yapım sözleşmesi imzalanır. Sekizinci fıkra kapsamındaki bağlantı hattı enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl sonra, diğer bağlantı hatları enerjilendirme tarihinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın dağıtım şirketine devredilmiş kabul edilir. Tesis yapım sözleşmesinde buna ilişkin hükme yer verilir. Bağlantı hattına ilişkin projeyi hazırlama sorumluluğu kullanıcıya aittir, bununla birlikte dağıtım şirketi tarafından hazırlanarak kullanıcıya verilebilir.”* denilmiştir.

Aynı maddenin 8’inci fıkrasında ise *“Meskun mahal dışında bulunan ve bağlantı görüşünün OG seviyesinde verildiği tüketim tesislerine ilişkin beş yüz metreden uzun OG bağlantı hatları ile üreticilerin dağıtım şebekesine bağlantısı için tesis edilen bağlantı hatları, enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl boyunca bağlantı hattı niteliğini korur ve bu süre sonunda dağıtım şebekesi kapsamına alınır. Bağlantı hatlarının işletme ve bakımı, tesislerin enerjilendirilmesinden itibaren dağıtım şirketinin sorumluluğundadır.”* denilmiştir.

İdare tarafından yapımı gerçekleştirilen 800 kVA Köşk Tipi Trafo Tesisi kurulum giderlerinin idare bütçesinden karşılandığı; ancak enerji dağıtım şirketi uhdesinde olan bu giderlerin, ilgili enerji dağıtım şirketinden yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince en fazla on iki aylık eşit taksitle ve kanuni faizleri ile birlikte geri alınmadığı görülmüştür.

Bununla beraber söz konusu tesis ve trafoların bakımının yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirmesi nedeniyle (hukuki açıdan dağıtım şirketine devredilmiş

kabul edilen) bu tesislerin kaydi olarak da müştemilatı ile birlikte ilgili dağıtım şirketine devredilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bu hükümlere göre; Belediye tarafından karşılanan enerji dağıtım şirketlerinin uhdesindeki trafo kurulumları ve diğer ilk yatırım giderlerinin, ilgili enerji dağıtım şirketlerinden kanuni faizleriyle birlikte geri alınması gerekmektedir. Ayrıca trafoların bakımı yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirdiğinden, eski ve yeni tesislerin müştemilatıyla birlikte dağıtım şirketine devredilmesinin kamu yararına olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 16: Vadesi Geçmiş Vergi Borcu Bulunan Belediye Şirketlerine Yapılan Ödemelerden Kesinti Yapılmaması

Belediye tarafından, sermayesinin tamamı Belediyeye ait Bodrum Belediyesi Tur. İnş. Gıd. Ener. San. Tic. A.Ş' ye yapılan ödemelerde, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge sorgulaması yapılmadığı ve vadesi geçmiş borç tutarının ilgili tahsil dairesine aktarılmadığı görülmüştür.

30.6.2007 tarih ve 26568 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği'nin (Seri:A Sıra No:1) "Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" başlıklı beşinci bölümü uyarınca, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların bu Kanun kapsamında yüklenicilere 5.000,00 TL'nin üzerinde yapacakları ödemeler sırasında, yüklenicilerin Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin olarak vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranması zorunluluğu getirilmiştir.

Buna göre vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlarca yapılacak ödemeler sırasında, tahsil dairelerinin verdiği bilgiye istinaden kapsama giren alacak türlerinin toplam tutarının (vadesi geçmiş borç tutarı) 5.000,00 TL'yi aşması halinde, borç tutarının ilgili tahsil dairesine, bakiyesinin de yükleniciye ödenmesi gerekmektedir.

Bu Tebliğ ile zorunluluk getirilen vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgeyi aramadan ödeme yapan kurum ve kuruluşlara, her bir ödeme için ayrı ayrı olmak üzere 2022 yılı için 9.013,00 TL idari para cezası verilecektir.

Yapılan incelemede Belediye tarafından, vadesi geçmiş borçları bulunan belediye

şirketi Bodrum Belediyesi Tur. İnş. Gıd. Ener. San. Tic. A.Ş' den alınan mal, hizmet ve yapım işleri karşılığında ödeme yapılırken, şirketin vadesi geçmiş vergi borç durumunun sorgulanmadığı ve hakediş bedelinin kesinti yapılmadan ödendiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yer alan açıklama ve mevzuat hükümleri doğrultusunda, Belediye tarafından hak sahiplerine yapılacak olan 5.000 TL'yi aşan ödemeler sırasında, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge sorgulamasının yapılması ve hak sahibinin toplam vadesi geçmiş borç tutarının 5.000 TL'yi aşıyor olması halinde, borç tutarının ilgili tahsil dairesine, bakiyesinin de hak sahibine ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Gecekondu Fonundaki Paraların Amacına Uygun Kullanılmaması

İdarenin gecekondu fonu kapsamında elde ettiği gelirlerin bir kısmının vergi borcuna mahsup edildiği, kalan kısmının ise fon için belirlenen amaçlar dışında kullanıldığı tespit edilmiştir.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir" başlıklı 5'inci maddesinde; Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'unun, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı, kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verileceği ifade edilmiştir.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Fonların teşkili ve kullanılması" başlıklı 12'nci maddesinde ise; bu Kanun'daki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla temin edilen gelirlerin, ilgili belediyelerce açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edileceği; aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde ise fonda toplanan paraların, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla; bu Kanun'daki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında, ıslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında, kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde

kullanılacağı ifade edilmiştir.

Belediye tarafından, 4706 sayılı Kanun gereği hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından gecekodu fonu için gönderilen 7.629.679,04 TL'lik payın belirlenen amaçlar dışında harcandığı, bu hususun bir önceki yılda da bulgu konusu yapıldığı ancak gerekli işlemlerin halen yapılmadığı görülmüştür.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, gecekodu fonunda biriken tutarlar 775 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde açıklanan yerlerde kullanılabilir, bunun dışındaki yerlerde kullanılamayacaktır.

BULGU 18: Yevmiye Kayıtlarının Düzensiz Şekilde Tutulması

Bodrum Belediyesi muhasebe kayıtlarında yevmiye numaralarının sıralı şekilde devam etmediği, silinmiş ve geriye dönük yevmiye kayıtları bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde; yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defterlerdir. Aynı Yönetmelik'in 43'üncü maddesinde işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği, buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, Kurum muhasebe kayıtlarında 15.213 adet geriye dönük, 146 adet boş ve 8 adet silinen yevmiye kaydı bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, yevmiye numaralarının günlük olarak kaydedilmesi ve müteselsil devam etmesi gerekmektedir. Yevmiye defterinde yevmiye tarihinden sonra ortaya çıkan ve değiştirilmesi veya kayda alınması gereken bir yevmiye var ise, bunun geçmiş yevmiye kayıtlarını değiştirerek değil, yeni bir düzeltme yevmiyesi kullanılmak suretiyle yapılması, bu çerçevede yevmiye kayıtlarının düzenli ve tutarlı bir şekilde tutulması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Gecekondu Fonundaki Paraların Amacına Uygun Kullanılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Otopark Bedellerinin Amacı Dışında Kullanılması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Bazı Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Ecrimisil Karşılığında Kullanılması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Tahsis İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Belediye Tarafından Oluşturulan Takdir Komisyonunun Yetkisi Olmamasına Rağmen Arazilere Ait Asgari Ölçüde Birim Değer Tespit Etmesi	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguda belirtilen husus tam olarak düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Takip Edilmemesi ve Bu Sınır Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.

Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunması	2021	Kısmen Getirildi	Yerine	Bulguda belirtilen husus tam olarak düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Belediyenin Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı İş Yerlerinden Çevre Temizlik Vergisi Alınmaması	2021	Kısmen Getirildi	Yerine	Bulguda belirtilen husus tam olarak düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Maddi Duran Varlıkların Bir Kısmı İçin Amortisman Ayrılmaması	2021	Kısmen Getirildi	Yerine	Bulguda belirtilen husus tam olarak düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.
Tahsisli Taşınmazların Muhasebede Takibinin Yapılmaması	2021	Yerine Getirilmedi		Bulguda belirtilen husus düzeltilmediği için tekrar bulgu konusu edilmiştir.